

Kuo skiriasi balsis nuo priebalsio? Kažkelintą kartą perskaitau šį klausimą, kai tik akys nuklysta nuo kompiuterio ekrano, kai smegenys pradeda suktis tuščia eiga ir ieško pagalbos iš anapus, iš mėlynos užuolaidos ornamentų, iš įbrėžų kinų gamybos stalo paviršiuje, iš atviruko, pasidėto po apsaugine plastiko plėve (vis ta nelemta kiniška kokybė). Tas nestandartinis atvirukas, kurį pakišau po stangrių stalo prezervatyvu, reklamuoja kažkokį poezijos festivalį. Vargu ar teisingai atsakyčiau į šį klausimą, jeigu ne atviruko pasiūlyta atsakymo versija. Pirmu atveju *oras išeina laisvai*, antru – *oras sutinka kliūtį*. Ir dar pridėta iliustracija – oro trajektorija nuo gerklų iki lūpų, toks anatomicinis skerspjuvis, tarsi iš medicinos vadovėlio. Kaskart perskaičius klausimą palengvėja. Ačiū dievui, žinau atsakymą nors į vieną klausimą. Ir kažkodėl atrodo, kad tas atsakymas turėtų tikti ir kai kuriems kitiems klausimams, kurių dar nesugalvojau. Gal net visam gyvenimui, jeigu gyvenimas gali būti klausimas, taip paprasta: vieną dieną oras išeina laisvai, kitą dieną sutinka kliūtį. Balsis, priebalsis, balsis, priebalsis, žiūrėk, per mėnesį ir visas tekstas. Rugpjūty vienoks, su nušienautos žolės kvapais, išskrendančių gandrų pulkais, spaly su besidraikančiais voratinkliais, gruody su garo kamuoliais šerkšnotame ore.

Tu, durne, dirbk, o ponai miega, – teškia Raimondas savo motinai. Sako tai už uždarytų durų, rūkykloje, nukaabinėtoje dešromis, kumpiais ir lašinių paltimis, bet mes išgirstame. Ir visai nesvarbu, kuris iš tų *mes*. Mes – tai mano šeima, tėvai, bobūnė, mano brolis ir, pasinaudojant visų kronikininkų pamėgtu štapu, šių eilučių autorius. Beje, pastarojo nuomonė nebūtinai sutampa su skaitytojo nuomone, ir jis pasilieka teisę slėptis už teksto. Gal iš tiesų tai ankstyvas rytas, ir *mes* dar lovose, o gal slopi rugpjūčio popietė, kai teisę į miegą turime ne tik mes su broliu, bet ir visi vyresni, linkę dieną matuoti trumpesniais vienetais. Linkę dalinti dienas, nes jų lieka vis mažiau, ir bent porą kartų per dieną pajusti pabudimo džiaugsmą. Tūlas sakytų – senatvinis nuovargis, tikriausiai irgi būtų teigus. Mes – tos *durnės* svečiai. Netgi svečiais nepavadinsi, svečias jau trečią dieną smirdi, mes čia smirdim per vasaras, kasmet atvažiuojame Spalio ir Gegužės šventėms. Čia mūsų kaimas, taip diduma Lietuvos važiuoja vasarą pas senelius. Tik vienas nedidelis skirtumas. Sidabrienė, toji *durnė*, mums jokia giminė. Močiutės vaikystės draugė, su kuria močiutė nesimaitė daugiau negu dvidešimt metų, nes tuos dvidešimt metų vasaras leido kitame kaime, tarp sibirinių kedrų ir stambaus kalibro uodų. Bet mes Sidabrienę *įsimočiutinom*. Tūlas sakys, kad tokio žodžio Didžiajame lietuvių kalbos žodyne nėra, ir greičiausiai bus teigus. Dažnesni atvejai, kai yra žodis, o gyvenime atitikmens nėra. Ar jau nebėra. Ir nesvarbu, kad žodis bjaurus, kad pjauna ausį – sutikit, *įsivaikinti* irgi, švelniai tariant, skamba ne ką geriau. Ir nesvarbu, kad mes per vasaras dirbame,

pjauname malkas, šienaujame, renkame kolorado vabalus nuo bulvių daigų į skardines su žibalu, paskui jas padegame, kad ravime burokų ir kopūstų laukus, skiname vyšnias, gliaudome iš jų kauliukus, o vėliau Sidabrienė daro vyšnių vyną. Ir nesvarbu, kad Sidabrienė kasmet rašo mums laišką su dešimtimis gramatinių klaidų, vis klausinėdama, kada atvažiuosime, nes ji vieniša, neturi jokių giminių, o du viengungiai sūnūs tik suteikia jos vienatvei rafinuotesnę pavidalą. Aišku, tokio žodžio ji nežino, jai rafinuotas yra tik cukrus, ką tai reiškia, net ir man nelabai aišku, gal kad cukrus yra susimetęs į gabalą, neįkandamas, sudiržęs, kaip ir vienišo žmogaus gyvenimas. Mes su broliu pusę vasaros skaičiuojame dienas iki tos, kai važiuosime į kaimą, paskutinę dieną kaime brolis rauda visu balsu ir bėga slėptis į sodą. *Ašaros išeina laisvai*. Aš esu vyresnis, jau spaliukas, jau moku nuryti ašaras. *Ašaros sutinka kliūtį*.

Važiuodamas į kaimą pakeliui visad vemiu. Pirmąjį sąrėmį pajuntu ties Giedraičiais, galutinai apsisprendžiu tuoj už Molėtų. Nepraleidžiantis progos pasišaipyti tėvas kiekvienąsyk klausia: *Jau Molėtai, ar vems?* Sakau – *vemsiu*, ir vemiu. Dabar jau žinau, kad už kiekvieną malonumą reikia mokėti, už vienus moki avansu, už kitus sąskaita ateina net ir suėjus senaties terminui. Už kaimą sumoku nesuvirškintu pusryčių sumuštinio ar virtu kiaušiniu. Brežnevo laikais viskas kainuoja nedaug, bandelė vos tris kapeikas, tiek pat, kiek stiklinė gazuoto vandens su sirupu. Nespėjęs išlipti iš žydrosios tėvo svaionės – žydro kupriuko zaporožiuko, vemiu į popierinį maišelį, ekologiški laikai, po laukus nesidraiko polieti-

leno maišeliai lyg voratinkliai, gal tik boluoja pesticidai ar herbicidai, bet juk derlius skirtas tarybiniam piliečiui, tas užgrūdintas kaip plienas, tiesą sakant, jų ir nesimato, kai atkandi ar pigesnės padinės, ar brangesnės „Bočių“ duonos riekę. Ne ką geresnis už tėvą ir aš, veždamas dukterėčią prašmatniuotu avensiu, jau į kitą kaimą, irgi traukiu per dantį: *Jau Molėtai, ar vems?* Sako – *vemsiu*, ir vemia, net nepravažiavus Molėtų. Ir kažkodėl man pasirodo, kad tai geras ženklas. Kad skirtingos kartos gali turėti tuos pačius atsiminimus. Kad nesvarbu, iš kurio laiko tie atsiminimai. Kitaip sakant, kronikininkui palengvėja užduotis.

Raimondas, dėdė Raimondas, kaip jį vadinu, man yra dėdė kvadratu, vis taikausi jam į kompaniją. Man rodo, jis moka gyventi, jo dienos kaip balsiai, išeina laisvai. Dažnai meistrauja sandėliuke prie varstoto, išdrožė man dūdelę ir lanką, juo taikaus į špokus, siaubiančius vyšnias, tik strėlė vis skrieja pro šalį, nesu toks taiklus kaip lietuvių literatūros klasikas. Čia kronikininkas norėtų atkreipti dėmesį, kad kokios nors asociacijos su literatūriniu taiklumu yra grynas sutapimas. Tiesą sakant, man rūpi ne tikslas, bet pats lankas, pirmas tikro vyro ginklas. Rimtesnio gyvenime ir nebesu turėjęs, gal dar minėtinas dujų balionėlis, kurį pirkausi nepriklausomybės pradžioje, taip nė sykio ir neiššovęs dujų čiurkšlės, nors pagal kitą – šįkart rusų literatūros klasiką – ir privalėjo, nes ir scenų tam būta palankių. Raimondas turi reikalų kolūkio valdyboje anapus miško, kartais ima ir mane. Kolūkio brigadininkas, gerbiamas ir godojamas žmogus, dažniausiai grįžta su kvapeliu. Bet toks jis man

patinka dar labiau, tada žaidžiam slėpynių, vaikštom sodybos pakraščiais ir pakrūmėse ar kupstuose ieškome užslėpto buteliuko *moskovskajos* ar *kristalinės*. Arba vakare sėdam prie stalo ir pliekiam ožį. Stengiuos atsidurti poroj su Raimonu, niekas taip nemoka trinkelėti ant stalo paskutinius domino kaulus ir pergalingai paskelbti net lygiašias: *žuvis!* Ir žvejojam kartu, nors anokia ten žvejyba, pasiėmę graibštą ant ilgo koto semiam karosus iš sodželkos tarsi koldūnus kiaurasamčiu iš puodo. Raimondas – renesansinis kolūkietis, jis turi net hobi. Žiemą dalyvauja žirgų lenktynėse ant Sartų ežero, sako, ir netoli pergale buvęs. Dienos kaip balsiai. Prieklėty stovi rogės, tokiomis važinėja Kalėdų Senis iš Laplandijos, raižytais turėklais, skarda apkaltomis važėmis. Ir du arkliai sodo laukymėje, tikriaus sakant – vienas arklys, palšvas sustumtinis, ant jo net man pasėdėti leidžia, stropus, nuolankus juodadarbis, ir žirgas, tikras žirgas. Juodis, juodas kaip antracitas, leidžia per šnerves liepsnų liežuvių ir stojas piestu, vos kas nors priartėja per grandinės ilgį, tokius pasikinkę vidurnaktį į Sidabrų dūminę pirtį atkeliauja ponaičiai juodais frakais šokdinti jaunų merginų, tikriausiai iš miško, kuris stoja mūru iškart už pirties sodželkos. Šiaip ar taip, pirties, sodželkos ir miško trikampis mano vaizduotės žemėlapyje atlieka Bermudų trikampio vaidmenį, tik čia ne tik kas nors dingsta, bet taip pat netikėtai ir atsiranda. Pagal dokumentus aristokratas, bajoras, Juodis verčiamas stoti į kolūkį. Raimondas neša raudonas plytas, likusias nuo kažkokių statybų, ir krauna į vežimą, vos lieka vietos vadeliotojui, kinko Juodį, tas viską supranta, todėl spardosi, per jėgą

ryja žąslus, prunkščia beveik žmogaus balsu. Ir netikėtai sustingsta – surakintas su vežimu atrodo kaip eilinis arklys, aristokratiškumą išduoda tik baltos putos lūpų kampuose ir baimė akyse. Norėčiau sėsti į vežimą kartu su Raimonu, kaip sėsdavom į šieno kupetą vadeliodami palšvąjį, deja, čia vyksta kitoks žaidimas. Raimondas nutrinks su plytų vežimu link kaimynų sodybos ir dingsta už posūkio. Lenktynės, kuriose dalyvauji vienas. Ir pralaimi sau pačiam.

Alfredas, jaunėlis brolis, lenktynėse nedalyvauja. Vairuoja traktorių, promilių kolūkio laukuose niekas netikrina, kartą apsiverčia, ir nuo to laiko atidirba darbadienius kaip eilinis kolūkietis. Slėpynių su baltosios buteliu dažniausiai eina žaisti vienas, pralinks mėjęs užsisvajoja apie tolimesnius pasaulius, tad ilgai nedelsęs traukia per raktažolių laukus, pro malūno griuvėsius ant kalno į tolimąjį kaimo galą, gal į kitą kaimą, randa ten moterį su trimis vaikais, ir saugumas težino, ką jis ten veikia. Pralaimėjęs slėpynes grįžta į namus liūdnas, nešnekus, jo nedomina ūkio darbai, jis vis dar tarsi ne čia, siunčia motiną ir brolių *nachui*, ir tiek tos kalbos, galėtum pamanyti, kad priėmęs tylėjimo įžadus. Iki kitos slėpynių partijos. Kartais man pasirodo, kad vieną kitą partiją jis laimi brolio žaidimo aikštelėje, iš čia ir dažni brolių pasikibirkščiaavimai. Šiaip geras žmogus, ne su griežčiu širdy, sakyčiau, ir dosnus, tik, man regis, labiau motinos Sidabrienės sąskaita, su džiaugsmu nukabina kumpį iš rūkyklos miesčionims į kelionę arba gauda gaidį po kiemą, vėliau kišamės jį į drobinį bulvių maišą ir vežamės į Vilnių, pusę kelio jis spurda mums tarp kojų, be persto-

jo triedžia, galiausiai susitaiko su likimu ir nurimsta. Vietoj poros dienų pusę metų jį laikome sandėliuke ir ašarų upeliais su broliu saugome nuo močiutės peilio. Maža kaimo oazė tarp malkų ir anglių, paukštis, pririštas virve už kojos, kiekvienąsyk prasidarius sandėliuko durims bando bėgti, kilti į šviesą, bet teškas pilvu ir snapu į dulkes. Septintasis dešimtmetis, Brežnevas pačiame jėgų žydėjime, pasaulyje ką tik nuvilnijusi minisijonų banga atslūgsta džinsais, hipiai skelbia laisvės revoliuciją. Gaidys to nežino, nežino ir to, kad jo protėvis pirmasis pakilo brolių Montgolfier sukurtu oro balionu tiesiai iš Versalio, skrydį stebint pačiam karaliui Liudvikui XVI.

Nežinau to ir aš, visa tai iš interneto susirankioja kronikininkas, kuris irgi susigundo pakilti oro balionu, skrenda virš Trakų ežerų, miškų ir pilies, o nusileidęs Užukampio kaime gondolų karaliaus dosniai apdovanojamas *barono fon Trakai* titulu. Tik su viena sąlyga. Visi šie laukai ir pievos, miškai, ežerai ir upės su pastaiais, malūnais, žuvimis ir žvėrimis priklauso baronui tik tuomet, kai jis yra pakilęs virš jų nors vieną centimetrą. Ir viską praranda, kai teškiasi snapu į dulkes. Alfredas, dėdė Alfredas, kurį vieną dieną randu miegantį pievos vidury ties malūno griuvėsiais. Dėdė Alfredas, kuris paniškai bijo varlių ir pelių, tokia moteriška siela, tiesą sakant, ir kūnas ne ką vyriškesnis, – tik nedemonstruokit savo feminizmo, čia septintasis dešimtmetis, – užsikoręs ant kopėčių remontuoja tvartą, lupa lauk seną ruberoidą ir tarp sutrūnijusių sijų išvydęs pelių lizdą šoka nuo kopėčių ir skrenda, mosuodamas liaunais sparnais, per

centimetrą virš savo laukų, o aš palypėjęs susirenką į saują septynis aklos peliukus ir tvarkingai sudeu į konservų dėžutę šalia pieno indelio, skirto riebiam Sidabrienės katinui. Netikras dėdė. Tikresnis už daugelį tikrų.

Kai atvažiuojame, Sidabrienė užleidžia mums savo erdvę miegamąjį ir naktį glaudžiasi virtuvėje. Toje pačioje, kur kartą per mėnesį vyksta didysis pyragų kepinimas, kur moterys minko tešlos kubilus, paskui plėšo ją gabaliukais, baksnoja į miltus, lipdo mažas bandeles, prikemša varškės, uogienės, aguonų, spirgučių ir šauna ant medinės ližės į krosnį. Kiekviena bandelė kitokios formos, kad būtų atpažįstamas žanras, varškinės apskritos kaip pilnatis, varškė vidury gražiai paskrudusi, primena Mėnulio kalnus ir jūras, kai į juos žiūri pro mamos teatrinius žiūronus. Labiausiai nemėgstu *špakukų*, su spirgučių įdaru, delčios pavidalo, todėl prieš kiekvieną kąsnį atidžiai tyrinėju Mėnulio kontūrus. Miegame miegamajame, nes esame artimiausi giminės. Giminės fantomai. Virš mano lovos kabo paveikslas, kuriame žilabarzdis vyras sėdi mėlyname debesyje, gal ne pats debesis mėlynas, gal tik dangus, kažkur tolumoje jaukiai žybsi miesto žiburėliai, bet vyras su aureole ten neturi ką veikti. Tikriausiai jis mąsto, tačiau paveiksle mintys sunkiausiai įžiūrimos. Lengviau būtų tarti, kad jis yra vienišas. Kasryt praplėšęs akis ir išvydęs jo į miestą nudelbtą žvilgsnį pagalvoju, kad norėdamas būti panašus į paveikslo protagonistą turiu rinktis vienatvę. Tik kažko nesinori, gal dar ne dabar, gal kiek vėliau, bent po penkiasdešimties metų, kai būsiu bent Sidabrienės amžiaus. Dabar mane traukia senovinis patefonas, uždedame vie-

nintelę plokštelę ir klausomės griekšninčios muzikos, moteris dainuoja kažkokia dieviška kalba, *mama jo kero, mama jo kero*. Ir tik kronikininkas gali pasakyti, kad šią dainą kažkur anapus Atlanto dainuoja ir Tomas su Džeriu, bet mes nepažįstame nei Tomo, nei Džerio, anapus Atlanto mums tėra Amerika, kurioje gyvena liūtai ir mūsų giminės, tikri giminės, jų ten daug, tik nė vieno nesu gyvenime matęs. Prieš Kalėdas jie atsiunčia siuntinį, jame yra spalvotų kramtomosios gumos rutuliukų pramaišui su karameliniais saldainiais, dar kažkokia paslaptis *fabričnai* supakuotame patalynės komplekte, kurią moka surasti tik tėvai, – žalias popierėlis su prezidento George'o Washingtono atvaizdu.

Dar miegamajame kabo milžiniškas laikrodis su auksiniais svarmenimis, tik kažkodėl jie nejuda. Taip, laikrodis sugedęs, jis aiškiai iš smetoninių laikų, dabar tokiai buržuazinei atgyvenai ir meistrą būtų sunku rasti. Laikrodis stovi, ypač vidurdienį, kai einame pogulio, po kambarį zvimbdama blaškosi šūdmusė, taip jas vadinam atskirdami nuo paprastųjų, kurios tylesnės, lėtesnės, bet iš tiesų daug įkyresnės, lenda į nosį ir akis. Stovi ir laikas, miegas neateina, todėl išslystame su broliu laukan, į tvartą, užsikariam ant gegnių, iš ten šoku į vežimą, pilną šieno, darau *salto mortale*, ir man pavyksta. Mažius, artimiausia mano giminė, rieda iš paskos, kartoja mano šuolį, tik jam pavyksta išsukti vos pusę *salto*, sminga galva į šieną. Klyksmas pažadina visus, iškritusius pietų pokaičio. Laikas išjuda, vėl įgauna apčiuopiamus pavidalus. Trumpam.

Kaime laikas linkęs stabčioti, čia tik kalendoriaus lapeliai praneša apie pasaulinės svarbos įvykius, raudoni

puslapiai skelbia Spalio revoliucijos n-tąsias metines, Lietuvos savanoriško įstojimo į sovietinių tautų šeimą šventę, Pergalės prieš fašistinę Vokietiją dieną. Bet visa tai vyksta tik sieninio kalendoriaus lapeliuose, kurie vėliau panaudojami šikinyke, nes tualetinio popieriaus, kaip ir sekso, šioje šalyje nėra, nes kalendoriaus lapelių formatas, kalbant matematiškai, optimizuotas. Tie įvykiai greitai įvyksta ir tuoj pat pasibaigia, o laikas tebestovi kaip stovėjęs. Ko tik nedarom, kad išjudintume jį. Gaudau žiurkiukus plikomis rankomis Raimondo dirbtuvėje, tykau tarsi katinas už durų ištisas valandas, tada šoku pirmyn. Man sekas geriau negu Tomui anapus Atlanto, lietuviškiems Džeriams – blogiau, sumedžioju į stiklainį kelis savo bendraamžius. Ganau brolių, pririšęs jo koją grandine, jis mielai suka ratus pievoje. Užsikariu net ant šikinyko, tik stryktelėdamas žemyn atbulom pataikau į išmatų duobę, paskui kelias valandas šakaliu žvejoju ten likusį sandalą. Paskutinė atostogų diena – sanitarinė, renkam butelius iš visų pašalių, jų čia šimtai, kratom iš jų žemes ir sliekus, plaunam, maišais kraunam į kupriuką zaporožiuką ir vežam į taros supirkimo punktą Obeliuose. Tais buteliais Raimondas ir Alfredas bandė išjudinti laiką, ką gi, ir Sizifas liko istorijoje. Skerdžiame kiaulę per Spalines, kiaulė ištrūksta pro drūtų vyrų aptvarą ir leidžiasi laukais. Bet čia Obelių trikampis. Čia laiko elgesys nenuspėjamas, kartais jis net strykteli atbulom. Kartais tik pusę *salto mortale*.

Kai oras sutinka kliūtį. Dusliausi priebalsiai yra lapkriūtį, kai dangus nusileidžia taip žemai, kad žmonės, užuot žiūrėję aukštyn, nudelbia žvilgsnius žemyn. Jie lanko ka-

pines, galvoja apie mirusius, desperatiškai dega žvakeles, jas gesina vanduo, net ne lietus, vanduo, užtvindęs orą, kuris merkia net sapnus. Gal tokį mėnesį ir susapnavau, kad esu miręs, beveik miręs, jeigu tokiais atvejais leistina vartoti neapibrėžtus, nekonkrečius žodžius, ir mane lanko giminės. Sapne nė vieno iš jų neatpažįstu, bet aiškiai žinau, kad jie visi mano *giminės*. Tūlas pasakytų – tik per laidotuves visi giminės ir pasimato, ir būtų teisuus. Jau kelias dešimtis metų savo pirmos eilės pusbrolius ir pusseseres matau tik prie kokio miruolio. Sapne oras sutinka kliūtį, ir aš niekaip negaliu išspausti nė žodžio. Man kažko beviltiškai gaila, greičiausiai viso to, ko visai nevertinau, norėčiau tai ir pasakyti, bet tam ir yra sapnai, kad nubustum iš baimės likti nebyliu visą būsimą gyvenimą. Kad pabudęs išspaustum riksmą, nors vieną balsį. Tą lapkritį, kai man aštuoniolika ir aš atvažiuoju į kaimą, kiaulės neskerdžiam, tą lapkritį vidurius apnuogina Obelių trikampis. Toje vietoje, kur dunksojo mano miškas, driekiasi riebios žemės arimai, už jų nebėra jokios paslapties, ten matyti kolūkio pastatai, sodželka ir pirtis sumažėjusios iki atminties nago juodymo. Dangaus prislėgta žemė praradusi trečiąjį matmenį. Ir staiga suprantu, kad esu čia paskutinį kartą. Taip visiems įsiutęs ir apreiškiu: *manęs čia daugiau nepamatysite*. Toks turi būti mano kerštas, nes šis pasaulis nusipelno mano mirties. Mano sapno.

Nežinau, ar suartas laukas yra pirmasis mirties ženklas. Jų yra daug, vienoks infarkto ištiktajam, kitoks graužiamam vėžio, trečioks panirusiam į palaimingą Alzheimerio būseną. Žinau tik tiek, kad iš tiesų į kaimą

daugiau nebegrižau. Netrukus miršta Sidabrienė. Nedalyvauju ir laidotuvėse, kaip pasakytų kronikininkas, dėl objektyvių priežasčių. Raimondas, dėdė Raimondas, neatsikrato įpročio rūkyti lovoje net ir kelis kartus sukėlęs gaisrą. Rūksta pagalvės ir paklodės tarsi signaliniai laužai. Vienas iš jų paskutinis. Oras sutinka kliūtį, stovintis laikrodinis rodo tikslų laiką, svarmenys lydosi į vieną aukso luitą, patefonas užsikirtęs kartoja nutrauktą katino ir peliuko dainos frazę *mama yo mama yo mama yo*, taip trūksta to *quiero*, kad pajustum visą dainos grožį, kad padedamas kronikininko išsiverstum tą frazę į savąją kalbą ir sužinotum jos reikšmę, *noriu krūties, noriu krūties, noriu krūties*, tik eroso apsėsti psichoanalitikai gali tvirtinti, jog rūkymas yra pasąmoningas krūties ilgesys, kad mano dėdė rūkė, nes jam visą gyvenimą kažko trūko, trūko krūties, rūkau ir aš, ir man trūksta krūties, o žilabarzdis mėlynajame paveiksle plyksteli it krūmas Mozės akyse, oras sutinka kliūtį, traškantį šiferį, langų kryžius, mano dėdė ant juodo kaip antracitas žirgo kyla virš pievų ir laukų, virš namo, ir jie dabar priklauso jam vienam, Obelių trikampio baronui.

Viename poezijos festivalyje ištaikau progą pasišnekėti su mirusiaja. Tiksliau, šneka ji, aš tik klausausi. Ta negyvėlė yra iš Spūn Riverio, viena iš daugelio to miestelio gyventojų. Jauna daili aktorė, apsigobusi tik balta drobule, improvizuotame tunelyje tarp baltų draperijų žengia žingsnį manęs link ir pradeda pasakoti savo gyvenimo ir mirties istoriją. Gerai jau gerai, ne savo, Edgaro Lee Masterso užrašytą, bet man nuo to nė kiek ne lengviau. Tame tunelyje esame tik mudu, matau akių

šviesą jo gale ir girdžiu nežemišką balsą, tai beviltiškai intymu, noriu susikišti rankas į kišenes, krapštyti nosį ar pakaušį, kad kaip nors apsiginčiau, išvengčiau konfūzo, tačiau tik šypsauši it koks idiotas. Suprantu, kad menas yra negailestingas, bandau užmegzti pokalbį su anapusiniu pasauliu, tačiau drobulės slepiamas kūnas tik žengia tą patį žingsnį atgal, akivaizdu, kad mano laikas baigėsi. Kad menas baigėsi. Kai dar neatsitokėjęs iš klinikinės mirties pasiūlau tą potyrį išbandyti belgų poetei, ji tik susiraukia, tokios patirties jau kadaise ragavusi dirbdama socialinį darbą viešnamyje. Mano socialinio darbo su seniausios profesijos atstovėmis patirtis pernelyg skurdi, kad sutikčiau su analogija. Nors, palaukit, gal ji ir galima. Mes per mažai žinome apie mirusius, ypač apie mirstančius.

Kai po kelių dešimčių metų vis dėlto grįžtu į Obelių trikampį, sako, taip nusikaltėlius traukia jų nusikaltimo vieta, pas Sidabrienės kaimynus netikėtai sutinku Alfredą. Noriu pulti į glėbį, kaip tikras europietis dusyk pasitrinti dygliuotais skruostais, gal net pakštelėti į lūpas, kaip reikalavo septintojo dešimtmečio vyriškumo kanonai, mano tėvas ir dabar taip sveikinasi, tačiau dėdė žiūri į mane aiškiai nepažindamas. Kaimynas pasakoja, kad Alfredas seniai nebeturi namų, – tą žinau ir pats, kadaise jie atiteko Raimondui, – kad jis seniai suaugo ir nebežaidžia slėpynių, kad gavęs iš vieno kaimyno lašinių gabalą ir duonos, neša juos kitam, kad šis galėtų iškeisti į gurkšnį baltosios. Baltosios mirties, noriu kvailai paklausti, bet staiga prisimenu, kad baltąją mirtimi vadinamas cukrus, net nebūtinai rafinuotas. Atmintis jam

nebereikalinga. Ypač rafinuota, kuria tenkinasi kronikininkas. Susimetusi į gabalą, neįkandama, sudiržusi.

Kai kronikininkas su broliu priartėja prie Sidabrų sodybvietės, juos pasitinka varnalėšų miškas. Genetiškai tos pačios, kuriomis dangstydavosi galvas žaisdami indėnus, šaudydami iš lanko į baltaveidžius, į tupinčius vyšniose varnėnus. Brenda per dilgėlyną, siekiantį pažastis. Tarsi orientacininkai klaidžioja po šabakštynus su atminties žemėlapiais, žinodami iš anksto, kad šį varžybų etapą jau pralaimėjo. Netikėtai aptinka didžiulę trešnę, kurios nėra jų žemėlapiuose. Nežinia, sunokusios ar ne, uogos kybo pernelyg aukštai, kad galėtų patirti jų skonį. Kaip toje Krylovo pasakėčioje apie lapę ir vynuoges, tik visai atvirkščiai, tos trešnės atrodo per saldžios. Kronikininkas ne botanikas, nedaug išmano apie medžius, bet jam atrodo, kad šis medis labai tinka pabaigai. Du surimtėję, lyg vaikščiotų po kapines, pusamžiai vyrai stovi po medžiu užvertę galvas, tarsi po ilgų ieškojimų pagaliau būtų priėję *arbor mundi*. Pasaulio medį, kuriame viskas turi pradžią ir pabaigą. Kuriame viskas tėra balsiai ir priebalsiai.